

MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI BO'YICHA
QO'MITA(MHXSQ)NING MAQSADI VA UNING TAVSIFI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7626385>

ELSEVIER

Received: 22-01-2023

Accepted: 22-01-2023

Published: 22-01-2023

Tursunov Toxir Mirvasikovich

"Ipoteka-bank" ATIB Sergeli filiali bosh buxgalteri

Abstract: Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari bo'yicha qo'mita(MHXSQ)ning maqsadi va uning tavsifi yozilgan

Keywords: buxgalteriya, professional, investitsiya, hisobot, birja, sarmoya, kredit, qo'mita, integratsiya.

About: FARS Publishers has been established with the aim of spreading quality scientific information to the research community throughout the universe. Open Access process eliminates the barriers associated with the older publication models, thus matching up with the rapidity of the twenty-first century.

Received: 22-01-2023

Accepted: 22-01-2023

Published: 22-01-2023

Abstract: Написано назначение Комитета по международным стандартам финансовой отчетности (МСФО) и его описание.

Keywords: бухгалтерский учет, профессиональный, инвестиции, отчет, биржа, инвестиции, кредит, комитет, интеграция..

About: FARS Publishers has been established with the aim of spreading quality scientific information to the research community throughout the universe. Open Access process eliminates the barriers associated with the older publication models, thus matching up with the rapidity of the twenty-first century.

Received: 22-01-2023

Accepted: 22-01-2023

Published: 22-01-2023

Abstract: The purpose of the Committee on International Financial Reporting Standards (IFRS) and its description is written

Keywords: accounting, professional, investment, report, exchange, investment, credit, committee, integration..

About: FARS Publishers has been established with the aim of spreading quality scientific information to the research community throughout the universe. Open Access process eliminates the barriers associated with the older publication models, thus matching up with the rapidity of the twenty-first century.

KIRISH

Buxgalteriya hisobining professionallashuvi - bu buxgalteriya ishlarining ushbu sohada ma'lum professional bilimlarga ega bo'lgan mutaxassislar tomonidan bajarilishi hamda mamlakat darajasida buxgalteriya hisobining muammolari, jumladan standartlashtirish, buxgalterlarning professional malakasini oshirish, ushbu professiyaning axloq qoidalarini takomillashtirish bilan shug'ullanadigan notijorat va nodavlat tashkilotlarning faoliyat yuritishi.

Buxgalteriya hisobining xalqaro integratsiyalashuvi. Xalqaro sarmoyadorlar, kreditorlar va menejerlarning xalqaro biznes faoliyatlari to'g'risida axborotlarga bo'lgan extiyojini qondirish maqsadida milliy buxgalteriya hisobi tamoyillari va standartlaridagi umumiy va ilg'or tajribalarni mujassamlantirish asosida ishlab chiqilgan buxgalteriya hisobining xalqaro o'lchovlari va tamoyillariga o'tish jarayonidir.

Buxgalteriya hisobi bo'yicha xalqaro tashkilotlar. Buxgalteriya hisobi xalqaro integratsiyalashuvi jarayoni, buxgalteriya hisobining xalqaro standartlarini ishlab chiqish hamda buxgalteriya hisobining xalqaro muammolari bilan shug'ullanuvchi notijorat professional tashkilotlar.

Xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi korxonalar – bu qatnashchilaridan biri albatta xorijiy investor bo'lgan, xorijiy investitsiyaning aksiya (hissalar, pay)lar yoki ustav kapitalidagi hissalar 30 foizdan va miqdori qonunchilikda belgilangan summadan kam bo'lmagan va ustav kapitalini o'z vaqtida shakllantirgan huquqiy shaxs.

Mulkchilik va tarmoq shaklidan qat'iy nazar, barcha xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda moliyaviy hisobotlarini milliy standartlardan xalqaro standartlar asosida tuzish muhim hisoblanib, xalqaro standartlar asosida tuzilgan moliyaviy hisobotlarni xorijiy investorlar tomonidan tanishish imkoniyatiga ega bo'lishi va o'zining sarmoyasini kiritish bo'yicha yengilliklar tug'diradi.

Buxgalteriya hisobi ma'lum bir xo'jalik yurituvchi sub'ekt to'g'risida moliyaviy ma'lumotlarni aniqlash, qayta ishlash va moliyaviy hisobot shaklida faoliyat yurituvchi sub'ektning moliyaviy holatiga qiziquvchi foydalanuvchilarga ma'lumotni yetkazib berishni amalga oshiradigan axborot tizimidir. Buxgalteriyaning maqsadi – turli foydalanuvchilarni ma'lumotga bo'lgan ehtiyojini, ushbu ma'lumotni olish uchun eng kam sarf-xarajatlar bilan qondirishdir. O'z-o'zidan ma'lumki qarorlarni qabul qilish uchun axborot tizimidan foydalanish natijasida olinishi mumkin bo'lgan iqtisodiy naflar ushbu tizimga ketgan xarajatlardan ustun bo'lishi lozim.

Demak, moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari predmeti bo'lib, xalqaro standartlar asosida pul ifodasida aks yettiriladigan xo'jalik mablag'lari, shu mablag'lar manbalari, ularning xo'jalik faoliyati va moliyaviy natijalari bo'lib hisoblanadi

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari butun jahonda moliyaviy hisobot standartlarining yaqinlashishida, kelishuvida va yanada yaxshilanishida muhim rol o'ynadi. Ulardan quyidagi maqsadlarda foydalaniladi:

- ko'pchilik mamlakatlarda hisob va hisobotga qo'yiladigan milliy talablar uchun asos bo'lib xizmat qilish;

- hisob va hisobotga nisbatan o'z talablarini ishlab chiqayotgan alohida mamlakatlar uchun xalqaro etalon sifatida ishlatilishi (sanoati rivojlangan mamlakatlar bilan bir qatorda yangi rivojlanib borayotgan bozorlar uchun, masalan, Xitoy, Osiyoning boshqa mamlakatlari hamda sobiq Sovet Ittifoqi mamlakatlari ham shular jumlasidandir);

- fond birjalari va tartibga soluvchi organlar tomonidan moliyaviy hisobotni Moliyaviy hisobotlar xalqaro standartlariga mos ravishda tuzilishini talab qilgan hollarda;

- kapital bozorlari uchun standartlar ishlab chiqishda to'lig'icha Moliyaviy hisobotlar xalqaro standartlariga asoslanishga qaror qilgan

Yevropa Komissiyasi kabi milliy organlar tomonidan ishlatishi;

- Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari talab qilinmaydigan mamlakatlarda ham kompaniyalar soni ortganligi tufayli foydalanilishi.

Yuqoridagilar tufayli Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari butun jahonda yanada kengroq foydalanilmoqda va tan olinmoqda. Hatto ba'zi mamlakatlar Moliyaviy Hisobotlar Xalqaro Standartlar (MHXS) ni o'z standartlaridek o'zgarishsiz ishlatishmoqda, ba'zilari yesa mamlakat xususiyatidan kelib chiqib ba'zi o'zgarishlarni kiritmoqdalar. Ko'p millatli yirik kompaniyalar yesa Moliyaviy hisobotlar xalqaro standartlaridan foydalanish ular uchun qulayligini ta'kidlashmoqda.

Moliyaviy hisobotlar xalqaro standartlarining tan olinishi va tobora ko'proq ishlatilishini isbotlovchi yeng muhim voqealardan biri bu Qimmatbaho qog'ozlar va birjalar bo'yicha Komissiyalarning XalqaroTashkiloti tomonidan xorijiy kotirovkalar uchun Moliyaviy hisobotlarxalqaro standartlarining asos qilib olinishidir.

Yevropa Komissiyasi yesa Moliyaviy hisobotlar xalqaro standartlariga hisobotning va umuman buxgalteriya hisobining muvofiqlashishi nuqtai nazaridan Yevropa Ittifoqida adolatli va samarali raqobot muhitini saqlashda muhim yekanligini ye'tirof yetmoqda. Yevropa Komissiyasi moliviy hisobot standartlari garmonizatsiyasida MHXSQ bilan hamkorlik qilish samarali yekanligini rasmiy ravishda ye'lon qilgan.

AQShning Qimmatbaho qog'ozlar va birjalar bo'yicha Komissiyasi esa quyidagilar haqida 1996 yil 11 aprelda ma'lum qildi:

- standartlar buxgalteriya hisobining keng qamrovli bazisini taqdim yetuvchi buxgalterlik talablarining asosiy qismini o'z ichiga olishlari kerak;

- standartlar yuqori sifatli bo'lishlari shart, chunki ular ma'lumotlarning taqqoslanuvchanligi, ravshanligi hamda to'liq yoritilishini ta'minlashlari kerak;

- standartlar interpretatsiyasi berib borilishi kerak va ularga so'zsiz amal qilinishi kerak.

XULOSA

Shunday qilib, MHXSQ tomonidan hozirgacha ishlab chiqilgan standartlardan foydalanish xalqaro hamjamiyatga yuqori samara bermoqda, deb xulosa qilish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Xasanov B., G'aniyev Z., Muxammedova D. Boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -279 b
2. Roman Chychyla, Andrew J. Leone, Miguel Minutti-Meza. Complexity of financial reporting standards and accounting expertise. Journal of Accounting and Economics, Volume 67, Issue 1, February 2019, Pages
3. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0165410118301101> 15. Gissel J.L. A case of fixed asset accounting: Initial and subsequent measurement. Journal of Accounting Education (37) 2016. 61-66 p. 16. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0748575116300422>